

Norbert Hostyn

Conservator van het Museum voor Schone Kunsten, Oostende

De kathedraal van Burgos

Als conservator van het Museum voor Schone Kunsten van Oostende werd mij gevraagd om een tekst te maken bij een kunstwerk uit "mijn" verzameling dat mij bijzonder dierbaar is. Een werk van James Ensor of Léon Spilliaert ware een evidente keuze, de museumcollectie puilt immers uit van topstukken van deze twee kunstenaars, maar die krijgen ruim hun aandeel in de nationale en internationale tentoonstellingsactualiteit.

Mijn allerpersoonlijkste affiniteit richt zich, los van de Oostendse verzameling, op een totaal andere categorie van kunstenaars: de "Bamboccianti", de Hollandse italianiserende landschapschilders uit de late 17de en de 18de eeuw, de romantici uit het Duitse cultuurgebied met voorop Caspar-David Friedrich, Carl Spitzweg, de beide Achenbachs en de Nazareners, maar ook de pre-rafaëlieten en tal van andere Victoriaanse schilders, de School van Posilippo...

Ook een aantal meesters uit mijn specialisatiegebied, de Belgische kunst uit de periode 1750 tot 1914, zijn me door de jaren heen, naarmate ik dieper en dieper in hun oeuvre doordrong, dierbaar geworden.

Zo werd een "Gezicht op de kathedraal van Burgos" door François Bossuet één van mijn voorkeurstukken in de verzameling van het Oostendse Museum voor Schone Kunsten.

Bossuet is niet zo gekend als bijvoorbeeld James Ensor of René Magritte. Hij was wel een heel degelijke kunstschilder van stadsgezichten met Belgische, Franse, Duitse, Italiaanse, Spaanse en Noord-Afrikaanse motieven. In zijn schilderijen koppelde hij zijn fenomenaal métier met een schijnbaar moeiteloze beheersing van perspectief- en textuursuggesties, aan een behoorlijke voorstelling, rijk aan interessante details. De internationale kunstmarkt weet deze kwaliteiten nog steeds te waarderen.

In zijn jonge jaren was hij even leerling van Jean-Joseph Beirens aan de Academie van Ieper, maar hij kwam al gauw met zijn ouders in Oostende wonen. Van daar ging hij studeren aan de Kunstacademie in Antwerpen. In Oostende was hij om den brode ambtenaar van het loodswezen en had er tot in 1820 een bescheiden privé-tekenschool. Tot hij in 1820 medestichter van en leraar aan de Academie voor Schone Kunsten van Oostende werd. Omstreeks 1828 verhuisde hij naar Brussel, want Oostende bood toen geen toekomst voor kunstenaars van zijn formaat. Hij was in Brussel aanvankelijk privé-tekenleraar en werd er in 1832 aangesteld als leraar perspectieftekeningen aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten.

Een studiereis naar Italië was in die tijd voor een kunstenaar bijna een morele verplichting: dààr en dààr al-

Foto J.J. Soenen-E. Verhaeghe, Oostende

leen was er het bevruchtende, directe contact met de resterende, tastbare getuigenissen van de Romeinse oudheid en met het rijke, christelijke en profane cultuurpatrimonium uit de Middeleeuwen en de Renaissance. Nu waren er bij de honderden West-Europese kunstenaars die een reis naar Italië maakten, maar weinigen die naar het andere Zuid-Europa reisden. De enkelen die naar Spanje trokken, deden dit meer uit nieuwsgierigheid naar de eigenheid van het Iberische schiereiland: het landschap, stedschap, volk, cultuur, gebruiken, literaire verbanden en -in het bijzonder voor de Belgische kunstenaars- de hechte historische band tussen Spanje en Vlaanderen.

Voor zover geweten kwam Bossuet in 1841 voor de eerste keer in Spanje. Deze reis betekende voor hem een ware cultuurschok: het immense land kende een grote achterstand op maatschappelijke vlak, vooral wat betreft de intellectuele vrijheid, maar ook op het gebied van industrie, wegeninfrastructuur... Landschappen en steden vertoonden een totaal eigen pracht. Spanje had bovendien nog iets onontgonnens, iets exotisch ook en daaraan waren zeker de vele Romeinse, maar vooral Moorse, cultuurresten zeker niet vreemd. Het contact met het land moet voor hem een even grote revelatie geweest zijn als voor de Franse schrijver Théophile Gauthier die er een jaar eerder was en er het prachtige boek "Ira los montes" over schreef, later herwerkt tot zijn literaire meesterwerk "Voyage en Espagne". In 1852 en in 1864 zou Bossuet opnieuw naar Spanje reizen.

Onmiddellijk al na zijn eerste Spanjereis nemen Spaanse stads- en landschapsmotieven een dominante plaats in: Sevilla, Malaga, Toledo, Granada, Atalaya, Cordoba, Almeria, Ronda, Zaragoza, Jerez, Catalayud..., schilderijen gemaakt in het Brusselse atelier en gebaseerd op vele ter plaatse gemaakte schetsen en aquarellen die hij bij wijze van geheugensteuntje soms van notities had voorzien.

François Bossuet (leper, 1798 - Sint-Jooste-ten-Node, 1889), De kathedraal van Burgos, 1851
 olieverf op doek, 57,5 x 77,5 cm; getekend en gedateerd onderaan links,
 herkomst: aangekocht bij MacConnal-Mason, London, 1987
 Museum voor Schone Kunsten, Oostende. Foto MSK, Oostende

Dit is de kathedraal van Burgos, in al haar majesteit. Tegen de fel blauwe hemel profileert zich het stenen kantwerk van het kerkgebouw. Licht- en schaduwpartijen van diverse intensiteiten modelleren deze meesterlijke brok architectuur.

De kerk wordt als het ware gedragen door een reeks eenvoudige gebouwen. Het zijn simpele woonhuizen, blinde muren, pretentieloos zonder opsmuk. Op het voorplan is er een terrasvormig plein. Hier stalt Bossuet de "couleur locale" uit. De buurt is er samengetroept. Een man leest de krant voor ten gehore van enkele omstaanders. Mensen ontmoeten elkaar of rusten uit tegen een muurtje. Het gezelligst lijkt het in de schaduw onder de tent vooraan rechts. Naast groenten en fruit kan men er terecht voor frisse drank. We krijgen een staalkaart van klederdrachten.

Vele vedutes (stadsgezichten) van Bossuet vertalen nauwkeurig een topografische realiteit. Niet in dit gezicht op Burgos: hij schuift en verschuift met de bestaande elementen totdat er een wat geïdealiseerde compositie ontstaat, "beter" dan de realiteit.

Toen de "Amigos de la Catedral de Burgos" in 1995 een rijk geïllustreerd boek publiceerden over hun kerk in de kunst, opteerden zij radicaal voor deze Bossuet om de omslag te illustreren.

Volgende editie:
 De keuze van Veerle Van Doorne, conservator van het Museum van Deinze en de Leiestreek